

**ВИТЯГ З
ПРОТОКОЛУ № 4**

розширеного засідання науково-методичного семінару кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Навчально-наукового інституту Економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ»
від 20.04.2023 р.

Присутні:

проф. ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО Н.В.,
доц. АЛЕКСАНДРОВА В.О.,
доц. ЖАДАН Т.А.,
доц. НОСИРЄВ О.О.,
доц. СТРИГУЛЬ Л.С.,
доц. ЧАЙКА Т.Ю.

Запрошені:

доц ПРОСКУРНЯ О. М., доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин НТУ «ХПІ»
доц. МАТРОСОВА В. О., доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин НТУ «ХПІ»
проф. ДИКАНЬ В.В., директор туристичної агенції «Fiesta Travel»
КОПЕЙЧЕНКО Є. здобувач 2 курсу спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.
ЛИТВИНЕНКО А.П. здобувач 1 курсу спеціальності 242 Туризм.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про розгляд пропозицій щодо оновлення та модернізації освітньо-професійних програм *Доп. проф. Якименко-Терещенко Н.В.:*

- «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа та внесення змін до проєкту освітньої програми. *Доп. доц. Чайка Т.Ю.*

- «Туристичний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм та внесення змін до проєкту освітньої програми. *Доп. доц. Носирєв О.О.*

2. Обговорення напрямків наукової роботи кафедри та відкриття ініціативної науково-дослідної тематики на кафедрі у 2023 році *Доп. зав. кафедрою проф. Якименко-Терещенко Н.В.*

3. Про підготовку до проведення I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» (14-15 листопада 2023 року, Харків). *Доп. доц. Носирєв О.О.*

4. Про забезпеченням навчальних дисциплін навчально-методичною літературою. *Доп. доц. Жадан Т.А.*

5. Про результати участі у XX Міжнародній школі-семінарі «Сучасні педагогічні технології в освіті» (04 по 08 квітня 2023 року). *Доп. доц. Чайка Т.Ю.*

1. СЛУХАЛИ: *Зав. кафедрою туризму і готельно-ресторанного бізнесу проф. Якименко-Терещенко Н.В. Про розгляд пропозицій щодо оновлення та модернізації освітньо-професійних програм:*

1.1 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа та внесення змін до проєкту освітньої програми. *Доп. доц. Чайка Т.Ю..*

1.2 «Туристичний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм та внесення змін до проєкту освітньої програми. *Доп. зав. кафедрою проф. Якименко-Терещенко Н.В.*

Якименко-Терещенко Н.В. доповіла про результати моніторингу якості організації навчального процесу за освітньо-професійними програмами «Готельно-ресторанна справа» та «Туристичний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Підготовку та організацію проведення опитування здійснювали гаранті ОП - к. е. н., доцент Чайка Т.Ю. та к.г.н, доцент Носирев О. О. Роз'яснювальну роботу щодо опитування проводили куратори академічних груп. Опитування відбувалося онлайн за анкетною, яка створена за допомогою Google Form та містить як закриті, так і відкриті запитання.

Респонденти добровільно брали участь в опитуванні, у зручний для них час. Загалом опитування тривало 19 -26 грудня 2022 року. Опитування пройшли 36 з 53 здобувачів, які навчаються на освітніх програмах «Готельно-ресторанна справа» та «Туристичний бізнес» .

В опитуванні прийняли участь 7 студентів ОП «Туристичний бізнес» та 29 здобувачів ОП «Готельно-ресторанна справа», у т.ч. здобувачі 2 курсу навчання – 22 особи. 69,2 % опитаних здобувачів повністю задоволені навчанням за освітньою програмою, а 23,1 % визначили, що Вони майже задоволені навчанням. Всі здобувачі відзначили можливість ознайомлення із освітньою програмою, навчальним планом, графіком навчального процесу , розкладом занять, силабусами та кодексом академічної доброчесності НТУ «ХП»

В ознайомленні з освітньою програмою здобувачам допомагають викладачі дисциплін, куратори та гаранті освітньої програми. Тільки 8 осіб з 36 осіб, які взяли участь в опитуванні, зазначили про самостійність ознайомлення з положеннями освітньої програми

67,3 % опитаних здобувачів цілком погодилися з тим, що дисципліни освітньо-професійної програми відповідають їх професійним інтересам, а 23% майже погодилися з цим. Більш ніж 70,3 % здобувачів відзначили, що освітні компоненти освітньо-професійної програми сприяють розвитку їх світогляду.

На думку здобувачів, необхідно до ОП ввести дисципліни, які дозволяють вивчити спеціалізовані види туризму, сучасні тенденції їх розвитку; дозволять ознайомитися із правовими засадами організації власної справи в готельному і туристичному бізнесі; а також спрямовані на вивчення

основ організації анімаційної діяльності та основ підприємницької діяльності. Студенти 1 курсу надали рекомендацію щодо збільшення кількості дисциплін, які б стосувалися спеціальності.

Рівень викладання дисциплін в цілому влаштовує 72,3 % опитаних, а методичне забезпечення позитивно оцінює більш ніж 90 % опитаних здобувачів

Рівень теоретичної складової навчання влаштовує 94,4% опитаних здобувачів, про повне задоволення практичною частиною навчання зазначили 58,3 %. 25 % опитаних здобувачів мають складності із визначенням зв'язку навчання з практикою, що пояснюється їх навчанням на 1 курсі та наявністю в навчальному плані дисциплін загальної підготовки.

Більш ніж 80 % здобувачів позитивно відзначили збалансованість навчання, що дозволяє їм виконувати поточні завдання та індивідуальні завдання у встановлені терміни. 5,6 % здобувачів визначили, що їм не вистачає часу.

Високу оцінку здобувачі надали рівню зрозумілості критеріїв оцінювання результатів навчання (100 % здобувачів ознайомлені з критеріями). Проте 13,9 % (5 осіб) здобувачів мають сумніви щодо об'єктивності оцінювання навчальних результатів викладачами.

Про відсутність конфліктних ситуацій під час навчання на ОП (в т.ч. випадки, пов'язані із оскарженням результатів контрольних заходів, упередженням викладачів, корупцією) вказали 100 % здобувачів, які взяли участь в опитуванні.

Основними проблемами під час навчання в Університеті здобувачі визначили: обмежене спілкування з одногрупниками, поганий інтернет-зв'язок, складність засвоєння матеріалу в дистанційному режимі. Однак 19 осіб з 36 опитаних не мали проблем під час навчання в НТУ «ХП»

Обговорення проєкту ОП «Готельно-ресторанна справа»

ВИСТУПИЛИ.

Доц. Чайка Т.Ю. Зазначила що в період 31.01-6.03.2023 р. проєкт ОП «Готельно-ресторанна справа» (2023 р.) було розміщено на сайті кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХП». За цей час, за допомогою зворотного зв'язку (на сайті зазначено ел.адреса гаранта та онлайн-форма для надсилання зауважень та пропозицій до ОП), до гаранта ОП надійшло ряд пропозицій від стейкхолдерів, які було враховано в остаточному варіанті ОП «Готельно-ресторанна справа», що пропонується подати до затвердження на засіданні кафедри.

*Пропозиції, рекомендації, зауваження, які надішли на проект ОП в період
31.01-06.03.2023 р.*

Від кого надійшло пропозиції, рекомендації, зауваження	Сутність пропозицій, рекомендацій, зауважень	Як пропозиції, рекомендації, зауваження пропонується врахувати в ОП 2023 р.
Директор ТОВ «РІБАС ХОТЕЛС ГРУП» А. П. Лупашко	Важливим з точки зору ведення готельно-ресторанного бізнесу є отримання компетентностей з менеджменту, маркетингу, діджиталізації, прогнозування процесів та готельного девелопменту. Враховуючи вимоги часу, вважаємо за доцільне додання до освітньої програми курс, який був би присвячений ІТ-продуктам в готельно-ресторанному бізнесі	Курс вже передбачено в ОП 2022 року в переліку вибіркових дисциплін профільної підготовки
Директор Харківської обласної молодіжної організації «Альянс успішної молоді» А. Фофанов	Рекомендуємо розробникам програми надати можливість здобувачам вивчити питання, які пов'язані з аналізом фінансової звітності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.	Питання аналізу фінансової звітності підприємств готельно-ресторанного бізнесу розглядаються в межах курсу СП 20 «Фінансово-економічний аналіз в готельно-ресторанному бізнесі»
Професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного імені В. Н. Каразіна, доктор економічних наук, доцент В. В. Баранова	Для поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи з дисциплін «Технологія продукції ресторанного господарства», «Сучасні технології харчування», вважаю за доцільне у навчальному плані передбачити таку форму навчального заняття як «лабораторне заняття»	Пропонується врахувати пропозицію стейкхолдера

Доц. Жадан Т.Ю. (гарант ОП 2023 р) запропонувала удосконалити розділ «Особливості програми» та замість слів «Програма передбачає проведення аудиторних занять на базі стартап-центру «SPARK» НТУ «ХП» із залученням до навчального процесу науковців та практичних працівників готельного та ресторанного бізнесу» зазначити «Програма передбачає проведення аудиторних занять на базі Навчальної лабораторії «Готель

«Політехнік», Навчальної лабораторії технології виробництва продукції та організації ресторанного обслуговування; Стартап-центру «SPARK» НТУ «ХПІ» із залученням до освітнього процесу науковців та практичних працівників готельного та ресторанного бізнесу».

Також пропонується розширити перелік професій, за якими можуть працювати випускники. Викласти в такій редакції:

Випускники можуть працювати за такими групами професій (згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010).

2482.1 Фахівець із гостинності (готелі, туристичні комплекси та ін.)

2482.2 Фахівець із гостинності в місцях розміщення (готелі, туристичні комплекси та ін.)

2482.2 Фахівець із готельної справи

2482.2 Фахівець із ресторанної справи

3414 Фахівець з туристичного обслуговування

3414 Фахівець із організації дозвілля

3414 Організатор туристичної і готельної діяльності

3414 Фахівець з готельного обслуговування

3414 Фахівець із спеціалізованого обслуговування

3414 Фахівець із конференц-сервісу

1455 Менеджери (управителі) в готелях та інших місцях розміщення

1456 Менеджер (управитель) ресторану

1456 Менеджер (управитель) кафе (бару, їдальні)

1315 Керівники малих підприємств-готелів та закладів ресторанного господарства без апарату управління

1225 Керівники виробничих підрозділів у закладах ресторанного господарства, готелях та інших місцях розміщення

ВИСТУПИЛИ.

доц Стригуль Л. С. внесла пропозицію конктеризувати в ОП розділ «Викладання та навчання». Замість «Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, дистанційне навчання в системі Office 365, самонавчання, навчання через лабораторну практику, навчання на основі досліджень. 8 Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських, практичних занять, лабораторних робіт. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота» в тексті ОП зазначити «Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, дистанційне навчання в системі Office 365, самонавчання, навчання через лабораторну практику, навчання на основі досліджень, посилена практична підготовка (навчальна, технологічна, виробнича та переддипломна практики). Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських, практичних занять, лабораторних робіт. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота. Здобувачі вищої освіти мають можливість сформуванню індивідуальну освітню траєкторію завдяки обранню різноманітних вибіркових освітніх компонент (навчальних

дисциплін). Здобувачі вищої освіти залучаються до активної участі у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, олімпіадах, науково-практичних конференціях, які присвячені розвитку індустрії гостинності. Використання у процесі навчання матеріальнотехнічної бази Навчальної лабораторії «Готель «Політехнік», Навчальної лабораторії технології виробництва продукції та організації ресторанного обслуговування; Стартап-центру «SPARK» НТУ «ХП»

доц. *Александрова В. О.* зазначила, що у зв'язку з вимогами, викладеними в «Методичних вказівках щодо оновлення та порядку формування навчальних планів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів 2023 р.». необхідно збільшити обсяг дисципліни вільного вибору із загальноуніверситетського каталогу, що викладається у 6 семестрі, з 3 до 4 кредитів. Це потребує внесення додаткових змін до освітньої програми. А тому запропоновано зменшити обсяг дисциплін ВП1.2 Кейтеринг/ Івент-менеджмент з 4 на 3 кредити ЄКТС.

проф. Якименко-Терещенко Н.В. Враховуючи, що практична складова навчання є ключовою для набуття фахових компетентностей, рекомендувала робочій групі розглянути доцільність заміни практичних занять на лабораторні з ОК «Технологія продукції ресторанного господарства» та ОК «Сучасні технології харчування». Ці зміни запропоновані стейкхолдером кафедри.

Доц. Чайка Т.Ю. вважає доречним повернення до навчального плану ОК Гігієна та санітарія. Пропонує зменшення кількості кредитів СП 5 Харчова хімія (з 5 на 4 кредити ЄКТС) та СП 4 Економіка готелів та ресторанів (з 6 на 5 кредитів ЄКТС) задля включення в обов'язкову частину ОП дисципліни «Гігієна та санітарія»

Копейченко Є. запропонував переглянути перелік вибіркового фахових дисциплін в частині забезпечення їх відповідності вимогам фахової підготовки здобувачів із спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа. Вважає доречною пропозицію Лупашко А., який надав рецензію на ОП, і рекомендує її підтримати. Студентам дуло б цікавим вивчати дисципліну пов'язану з ІТ-продуктами в готельно-ресторанному бізнесі.

Обговорення проєкту ОП «Туристичний бізнес»

ВИСТУПИЛИ.

Доц. Носирев О.О. Зазначив що в період 31.01-6.03.2023 р. проєкт ОП «Туристичний бізнес» (2023 р.) було представлено для громадського обговорення на сайті кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХП». Передбачена форма зворотного зв'язку для надсилання пропозицій та рекомендацій. На Проєкт ОП 2023 р. отримано рецензії від представників туристичного бізнесу та академічної спільноти.

*Пропозиції, рекомендації, зауваження, які надійшли на проект ОП в період
31.01-06.03.2023 р.*

Від кого надійшло пропозиції, рекомендації, зауваження	Сутність пропозицій, рекомендацій, зауважень	Як пропозиції, рекомендації, зауваження пропонується врахувати в ОП 2023 р.
Директор Харківської обласної молодіжної організації «Альянс успішної молоді» А.Фофанов	Рекомендуємо в подальшій реалізації програми акцентувати увагу на формування у здобувачів комунікаційних навичок, навичок організації анімаційної діяльності, а також віддавати пріоритет практичній складовій підготовки майбутніх фахівців галузі.	Питання організації анімаційної діяльності вивчаються в межах дисципліни ВВП2 «Організація анімаційної діяльності та івент-агенції» Формуванню у здобувачів комунікаційних навичок сприяє вивчення дисципліни ВВП8 «Комунікативний менеджмент»
Директор Туристичної агенції «Fiesta Travel» д.е.н., проф. Дикань В.В.	Без зауважень	
Директор ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр туризму» А. Фофанов	Вважаємо за необхідне включити до складу освітніх компонентів дисципліну «Спеціалізований туризм», яка б дозволила сформуванню у здобувачів систему теоретичних знань щодо видів спеціалізованого туризму, їх ресурсного, інфраструктурного забезпечення та практичні навички формування спеціалізованих турів відповідно до мети подорожі туристів. Також доцільно розглянути можливість включення до освітньої програми дисципліни, яка б формувала у студентів навички здійснення фандрайзингової діяльності у туризмі.	Пропонується додати СП14 Спеціалізований туризм Пропонується питання фандрайзингової діяльності розглянути як тему в межах курсу СП 20 «Інноваційне підприємництво та управління Startup-проектами в туризмі»

Пропонується врахувати рекомендації стейкхолдерів, які надані в рецензіях на проєкт ОП 2023 року.

Також гарантом ОП внесено пропозиції щодо удосконалення формулювань орієнтації освітньої програми, її особливостей та підрозділу «Викладання та навчання».

На думку гаранта, варто СП 4. Туристичні ресурси України доповнити аспектами вивчення туристичних ресурсів світу.

Доц. Александрова В.О. внесла пропозицію включити до ОП дисципліни ЗП 8 Безпека життєдіяльності та охорона» та СП 13 Правове регулювання туристичної діяльності, які забезпечують отримання здобувачами таких компетентностей як ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища та СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства відповідно.

Також зазначено, що у зв'язку з вимогами, викладеними в «Методичних вказівках щодо оновлення та порядку формування навчальних планів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів 2023 р.». необхідно збільшити обсяг дисципліни вільного вибору із загальноуніверситетського каталогу, що викладається у 6 семестрі, з 3 до 4 кредитів. Це потребує внесення додаткових змін до освітньої програми. А тому запропоновано зменшити обсяг дисциплін ВП1.2 Світова туристична політика з 4 на 3 кредити ЄКТС.

Доц. Стригуль Л.С. підтримала рекомендацію рецензента і пропонує вскочити до ОП ОК Спеціалізований туризм за рахунок виключення СП 14 Організація туризму, яка за суттю ідентична СП 19 Туроперейтинг.

Також запропоновано переміщення навчальних дисциплін «Географія туризму і туристичне країнознавство» та «Історія туризму» з блоку обов'язкових освітніх компонент загальної підготовки до блоку дисциплін спеціальної (фахової) підготовки. А також переміщення навчальної дисципліни «Економічна статистика» з блоку обов'язкових освітніх компонент дисциплін спеціальної (фахової) підготовки до блоку загальної підготовки.

Проф. Якименко-Терещенко Н.В. обґрунтувала заміну дисципліни «Туристична логістика» дисципліною «Облік та аналіз діяльності суб'єктів туристичного бізнесу». Так теми з дисципліни «Туристична логістика» розглянути в межах дисциплін «Туроперейтинг» та «Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності».

Враховуючи актуальність питань управління туристичними DESTINATIONAMI, вважає за необхідне уточнити назву СП 22 та затвердити для неї назву «Управління туристичними DESTINATIONAMI».

Доц. Чайка Т.Ю. Внесла на обговорення пропозицію включення до ОП ОК «Інноваційне підприємництво та управління Startup-проєктами в туризмі»

замість дисципліни «Управління персоналом». Теми останньої можуть розглядатися в межах дисциплін «Менеджмент туризму», «Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства». ОК «Інноваційне підприємництво та управління Startup-проектами в туризмі» відображають стратегічні напрямки розвитку освітньої та наукової діяльності НТУ ХП.

Доц. Проскурня О.М. пропонує змінити назву дисципліни «Бізнес-планування в готельному і туристичному бізнесі» вибіркового блоку "Готельний і туристичний бізнес" на «Підприємництво та бізнес-планування в готельному і туристичному бізнесі».

Дикань В.В. запропонував переглянути перелік вибірових фахових дисциплін в частині забезпечення їх відповідності вимогам фахової підготовки здобувачів із спеціальності 242 Туризм і рекреація. Запропоновано виключити ВВП4 Охорона праці в галузі, ВВП2 Міжнародні економічні відносини. В цілому оптимізацію кількості вибірових дисциплін вважає необхідним напрямком удосконалення ОП.

Литвиненко А.П. вважає, що майбутні фахівці галузі мають бути обізнаними в питаннях етики туристичного бізнесу. Просить врахувати це при формуванні остаточного варіанту ОП.

- УХВАЛИЛИ:**
- 1) Взяти інформацію до відома.
  - 2) Врахувати рекомендації здобувачів освіти.
  - 3) Внести удосконалення до Проєкту ОПП «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2023 року та представити його до затвердження на засіданні кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.
  - 4) Внести зміни до Проєкту ОПП «Туристичний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2023 року та представити його до затвердження на засіданні кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

2. СЛУХАЛИ: проф. Якименко-Терещенко Н.В. *Обговорення напрямків наукової роботи кафедри та відкриття ініціативної науково-дослідної тематики на кафедрі у 2023 році*

Доповіла про результати наукової роботи кафедри за 2023 рік.

Наукова робота кафедри є багатовекторною та спрямована на підвищення і розвиток професійного рівня, педагогічної майстерності і наукової кваліфікації всього професорсько-викладацького складу. Кафедрою організована науково-дослідна робота студентів, яка є складовою частиною навчального процесу і наукової роботи, що виконується в позааудиторний час. Кафедра бере активну участь у науковій діяльності університету.

У грудні 2022 року кафедра закінчила наукове дослідження

НДР К6604 – «Удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу» (№ ДР 0120U100596, термін виконання 01.2020–12.2022). Так обґрунтовані принципи і основні структурні елементи організаційно-економічного механізму управління функціонуванням та розвитком закладів готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах господарювання; визначено розуміння та сутність теоретичних аспектів розвитку економічних та фінансових процесів з метою створення теоретико-методологічного базису розвитку системи, включаючи підприємства готельно-ресторанного бізнесу. Встановлено, що під розвитком таких підприємств потрібно розуміти циклічний процес змін якісного та / або кількісного характеру, обумовлених дією внутрішніх та зовнішніх факторів. Систематизовано складники потенціалу функціонування індустрії гостинності для визначення напрямів її подальшого розвитку. Визначено чинники спаду розвитку підприємств індустрії гостинності, а саме: загальнополітична та економічна нестабільність у державі; обмеженість фінансової бази суб'єктів господарювання; обтяженість введених карантинних обмежень; обмеженість кількості потенційних туристів в умовах пандемії; невідповідність ціноутворення послуг рівню їхньої якості; низький рівень конкуренції; відсутність запровадження інновативних технологій; низький рівень життя населення. Обґрунтовані перспективи і напрямки удосконалення інструментарію управління, обліку та аналізу діяльності закладів готельно-ресторанного бізнесу з врахуванням впливу високої мінливості чинників зовнішнього середовища і динамічного розвитку закладу, що призводить до необхідності гармонізації його організаційної структури і виявлення тенденцій його розвитку як адаптивної реакції на зміни ринкового оточення. Обґрунтовано теоретико-методичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками ліквідності і платоспроможності підприємства. Розроблено практичні рекомендації щодо впровадження конкретних інноваційних цифрових технологій у базові компоненти бізнес-процесів підприємств ресторанного господарства з метою формування нової бізнес-моделі на основі комплексного використання digital-рішень. Вдосконалено методику оцінки фінансової складової інноваційного потенціалу підприємства. Розроблено практичні рекомендації щодо процедури визначення внутрішніх резервів фінансування інновацій з урахуванням величини і рівномірності вільного грошового потоку.

ВИСТУПИЛИ.

Доц. Носирєв О.О. вніс пропозицію відкриття НДР «Стратегічні пріоритети розвитку туристичного бізнесу та індустрії гостинності в умовах соціально-економічних трансформацій». Науковий керівник НДР: Носирєв Олександр Олександрович, к.геогр.н., доцент. Відповідальні виконавці: Якименко-Терещенко Наталія Василівна, Чайка Тетяна Юріївна.

Термін виконання – 3 роки: 03.2023–03.2026. Категорія роботи – фундаментальна.

Доц. Стригуль Л.С. запропонувала відкриття НДР «Організаційно-

економічний механізм функціонування сфери гостинності та туризму в контексті перспективи сталого розвитку економіки України». Науковий керівник НДР: Стригуль Лариса Станіславівна, к.е.н., доцент. Відповідальні виконавці: Александрова Вікторія Олександрівна, к.е.н., доцент; Жадан Тетяна Андріївна, к.е.н., доцент; Чайка Тетяна Юріївна, к.е.н., доцент.

Термін виконання – 4 роки: 03.2023–12.2027. Категорія роботи – фундаментальна

УХВАЛИЛИ:

1) Взяти інформацію до відома.

2) Відкрити НДР «Стратегічні пріоритети розвитку туристичного бізнесу та індустрії гостинності в умовах соціально-економічних трансформацій». Науковий керівник НДР: Носирєв Олександр Олександрович, к.геогр.н., доцент.

Відповідальні виконавці: Якименко-Терещенко Наталія Василівна, Чайка Тетяна Юріївна

Термін виконання – 3 роки: 03.2023–03.2026. Категорія роботи – фундаментальна.

3) Відкрити НДР «Організаційно-економічний механізм функціонування сфери гостинності та туризму в контексті перспективи сталого розвитку економіки України». Науковий керівник НДР: Стригуль Лариса Станіславівна, к.е.н., доцент. Відповідальні виконавці: Александрова Вікторія Олександрівна, к.е.н., доцент; Жадан Тетяна Андріївна, к.е.н., доцент; Чайка Тетяна Юріївна, к.е.н., доцент.

Термін виконання – 4 роки: 03.2023–12.2027. Категорія роботи – фундаментальна

4) Продовжити активну наукову роботу, у т.ч. залучаючи студентів кафедри до її виконання.

5) Забезпечити наукове керівництво студентами з підготовки робіт на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт.

3. СЛУХАЛИ: Доц. Носирєв О.О. *Про підготовку до проведення I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» (14-15 листопада 2023 року, Харків).*

Викликом для туристичної сфери, та і для всієї країни в цілому, стали воєнні дії на території України. Це призвело до кардинального зменшення попиту, а в деяких регіонах України зникнення туристичних потоків, що в свою чергу негативно позначилось і на економіці країни. На сьогоднішній день в умовах війни туризм в Україні зазнає величезних втрат як зі сторони туристичних потоків, яких майже нема, так і зі сторони втрат туристично-рекреаційного потенціалу територій, які потрапили під окупацію та постраждали внаслідок бойових дій. На відновлення туристичної сфери в післявоєнний період потрібні колосальні капіталовкладення та активне сприяння туристичним потокам, щоб якомога швидше відновити та відбудувати туристичну сферу.

Саме ефективність діяльності та подальший розвиток галузі гостинності та туризму України в умовах жорсткої конкуренції між вітчизняними, вітчизняними та зарубіжними суб'єктами господарювання на українських і закордонних ринках збуту, залежить від результативності використання маркетингових інструментів управління. За їх допомогою суб'єкти господарювання здійснюють практичну реалізацію товарної, цінової, збутової та комунікаційної політик фірм в галузі гостинності та туризму. Дослідження практичних аспектів роботи підприємств в умовах трансформації економіки, різких змін зовнішнього середовища, глобалізації економіки показують, що недосконалим та необґрунтованим є вибір та побудова комплексу маркетингових інструментів, необхідних для управління їх діяльністю.

Отже, актуальність проблеми створення ефективних прикладних механізмів маркетингового управління підприємствами галузі гостинності та туризму, до складу яких входять маркетингові інструменти, набуває особливої значущості в сучасних умовах.

Об'єднання маркетингових та організаційних механізмів повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України, потребує ретельного вивчення, обґрунтування, розробки нових інструментів, стратегій, проведення маркетингових досліджень та здійснення аналізу їх результатів, тому дана тема є вельми актуальною.

Метою Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» є обговорення актуальних проблем, тенденцій, інструментів, стратегій розвитку, у тому числі й маркетингових, проведення маркетингових досліджень, технологій повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України; консолідація зусиль органів державної влади, провідних фахівців туристичної та дотичних галузей, закладів вищої освіти, які готують фахівців туристичної галузі, для відновлення туризму та рекреації у повоєнний період.

До організації та проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» на умовах співпраці залучаються:

- Департамент культури і туризму Харківської обласної адміністрації,

- ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр туризму»;

- Державний біотехнологічний університет;

- Хмельницький національний університет;

- Західноукраїнський національний університет

- Державний університет "Одеська політехніка"

- Сумський державний педагогічний університет ім.. А.С.

Макаренка;

- Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

- Одеський національний морський університет

- Харківська державна академія культури

- Національний університет "Одеська юридична академія"

Основні питання, що пропонуються для обговорення:

- Маркетингові інструменти та стратегії повоєнного розвитку туризму та гостинності в Україні.
- Розвиток туризму та гостинності в регіонах України
- Фінансово-економічні та організаційні засади розвитку сфери гостинності і туризму.
- Діджиталізація та Startup-проекти у сфері туризму і гостинності.

Сформовано організаційний комітет конференції, до якого увійшли:

ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО Наталія Василівна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХПІ» – голова;

РАЙКО Діана Валеріївна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри маркетингу НТУ «ХПІ» – заст. голови;

ШИПУЛНА Юлія Сергіївна, доктор екон. наук., професор, професор кафедри маркетингу НТУ «ХПІ»;

БЕЗУГЛА Людмила Сергіївна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри туризму та економіки підприємства НТУ «Дніпровська політехніка»;

СТЕПАНОВ Віктор Юрійович, доктор наук з держ. управління, професор, професор кафедри туристичного бізнесу Харківської державної академії культури;

НАВРОЗОВА Юлія Олександрівна, канд. екон. наук., доцент, зав. кафедри підприємництва та туризму Одеського національного морського університету;

ПАСКА Марія Зіновіївна, доктор ветерин. наук, професор, зав. кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського;

НОСИРЄВ Олександр Олександрович, канд. геогр. наук., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХПІ»;

ЛАРКА Людмила Сергіївна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу НТУ «ХПІ»;

ЯСТРЕМСЬКА Олеся Олександрівна, канд. екон. наук, доцент, докторант, доцент кафедри менеджменту та бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

ВИСТУПИЛИ. *Проф. Якименко-Терещенко Н.В.* визначила етапи підготовки до проведення конференції, призначила відповідальних та контрольні дати.

УХВАЛИЛИ:

1) Продовжити роботу щодо організації I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» (14-15 листопада 2023 року, Харків).

2) Носирєву О.О розробити лист запрошення та форму для надсилання матеріалів конференції.

3) Розпочати роботу із запрошення фахівців на пленарне засідання конференції

4) Розмістити інформацію щодо конференції на сайті кафедри,

соціальних мережах інституту, університету, кафедри.

5) залучити до роботи конференції здобувачів кафедри.

4. Доц. Жадан Т.А. Про забезпечення навчальних дисциплін навчально-методичною літературою.

Навчально-методичний комплекс дисципліни – це сукупність нормативних, навчально-методичних, програмних, діагностичних та інших матеріалів у друкованій та/або електронній формі, необхідних і достатніх для ефективного оволодіння здобувачами вищої освіти навчальною дисципліною, що передбачена навчальним планом підготовки здобувачів відповідного рівня вищої освіти відповідної освітньої програми.

НМКД має забезпечувати реалізацію змісту навчальної дисципліни в освітньому процесі та сприяти засвоєнню здобувачами вищої освіти матеріалу для оволодіння компетентностями та ефективного досягненню результатів навчання, зазначених у відповідній освітній програмі.

Основними структурними елементами навчально-методичного комплексу дисципліни відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни від « 28 » травня 2021 р. Протокол № 5 є:

1. Титульний аркуш.
2. Анотація навчальної дисципліни.
3. Силабус.
4. Зміст.
5. Робоча програма навчальної дисципліни (РПНД).
6. Навчально-методичні матеріали лекцій.
7. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів вищої освіти.
8. Методичні вказівки/рекомендації до проведення практичних занять.
9. Методичні вказівки/рекомендації до проведення семінарських занять.
10. Методичні вказівки/рекомендації до проведення лабораторних робіт.
11. Навчально-методичні матеріали (НММ) для проведення практики.
12. Методичні вказівки/рекомендації щодо курсового проектування або виконання розрахункового завдання.
3. НММ для поточного, проміжного й підсумкового контролю.
14. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.

До НМКД можуть бути включені додаткові матеріали за рішенням НПП.

Кафедра за остатній період видала 2 навчальні посібники:

- 1) Туризм і рекреація : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання. Частина 1. / за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко.– Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2023. – 573 с.

- 2) Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

Всі обов'язкові дисципліни в повному обсязі забезпеченні навчально-методичними комплексами.

ВИСТУПИЛИ.

Проф Якименко-Терещенко Н.В. акцентувала увагу на доцільності врахування останніх досягнень в галузі туризму і готельно-ресторанної справи при формуванні контенту лекційного матеріалу за дисциплінами.

Приділила увагу роботі над розробкою нових навчальних посібників за окремими дисциплінами освітніх програм.

Доц. Стригуль Л.С. внесла пропозицію щодо застосування технології проблемного навчання при формуванні змісту практичних та індивідуальних завдань.

УХВАЛИЛИ:

- 1) Продовжити роботу з підготовки навчальних посібників за дисциплінами освітніх програм
- 2) Перевірити силабуси освітніх компонент на їх відповідність вимогам стандарту спеціальності та внутрішнім документам НТУ ХП.

5. СЛУХАЛИ: Про результати участі у ХХ Міжнародній школі-семінарі «Сучасні педагогічні технології в освіті» (04 по 08 квітня 2023 року). Доп. доц. Чайка Т.Ю.

У період з 04 по 08 квітня 2023 року на базі НТУ «ХП» проведено ХХ Міжнародну школу-семінар «Сучасні педагогічні технології в освіті». Програма заходу передбачала проведення педагогічних майстерень, STEM-лабораторії, майстер-класів, ділових ігор, тренінгів, дискусій, демонстрацій, презентацій, метою яких було формування, розвиток та вдосконалення особистісних професійних компетентностей (організаторських, творчих, лідерських, комунікативних тощо). Роботою майстерень керували провідні викладачі і спеціалісти НТУ «ХП» та інших освітніх установ України, Європи та США <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/metodotdel/konferentsiyi/>.

Для науково-педагогічного персоналу кафедри найбільшу користь мали такі майстер класи та педагогічні майстерні:

- *В чому цікавість сучасної технології проблемного навчання?* Керівник: доц. Большакова Галина Михайлівна (Звичайна система засвоєння вже готових знань поступово стає малоефективною. Поширено досвід створення проблемної ситуації (ситуації інтелектуального конфлікту між знаннями слухача як минулим досвідом та незнанням того, як пояснити нові явища) викликати пізнавальну потребу як внутрішню умову.))

- *Техніки трансформації конфлікту у конструктивний діалог суб'єктів освітнього процесу* Керівник: проф. Підбуцька Ніна Вікторівна

(отримано навички використання методу картографії конфлікту; технік трансформації конфлікту у конструктивний діалог; правил конструктивної критики)

- **Інтерактивні методи взаємодії зі студентами в сучасних умовах відкритого простору** Керівники: доц. Шаполова Вікторія Валеріївна, доц. Квасник Ольга Віталіївна (розглянуті сучасні інтерактивні методи навчання, які є універсальними для роботи зі студентами. Ці методи доцільні при індивідуальній та груповій роботі студентів, є гнучкими та мобільними для застосування під час викладання різних дисциплін та рівнів освіти)

- **Технологія створення та проведення рольової гри в сучасних умовах навчального процесу** Керівники: проф. Попова Галина Вікторівна, доц. Шаполова Вікторія Валеріївна (визначено алгоритм створення та проведення рольової гри в умовах навчання у закладах освіти як в Online так і в Offline режимах. Пропонуються методи фасилітації учасників рольової гри та аналізу досвіду, що вони отримують в ході рольового розігрування.)

- **Дорожня карта науковця: формування системи авторських профілів** Керівник: директор науково-технічної бібліотеки НТУ «ХП» Главчева Юлія Миколаївна (подано інформацію про найпопулярніші авторські профілі. Увагу буде приділено особливостям роботи з авторським профілем в Web of Science CC.)

- **Гейміфікація та сучасні цифрові технології: інноваційні підходи до навчання.** Керівник: доц. Стисло Богдан Олександрович (ознайомлення з різноманітними методиками та інструментами, що дозволяють зробити навчання більш цікавим, ефективним та доступним. Автори поділилися досвідом реалізації дистанційного навчання; видами мотивації для розвитку інженерної творчості у студентів старших курсів; методиками активізації навчального процесу; технологіями та засобами інтерактивного та ігрового навчання).

- **Kahoot - навчайся граючи!** Керівники: доц. Петров Сергій Олександрович доц. Радогуз Сергій Анатолійович

В якості спікера виступила доцент кафедри Чайка Т.Ю.(Педагогічна майстерня «Використання додатків Google у навчальному процесі» <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/metodotdel/wp-content/uploads/sites/28/2023/03/Informatsijnij-list-rozshirenij-3.pdf>.)

Розглянуті конкретні приклади застосування додатків Google Sites, Google Maps, Google Calendar у навчальному процесі (при навчанні студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа» та 242 «Туризм»).

ВИСТУПИЛИ.

Проф Якименко-Терещенко Н.В. наголосила про доцільність застосування науково-педагогічними працівниками отриманих знань в професійній діяльності з метою підвищення якості освітнього процесу.

УХВАЛИЛИ:

1) Застосовувати отримані знання та навички, які отримані під час участі в **XX Міжнародній школі-семінарі «Сучасні педагогічні**

технології в освіті», у професійній діяльності з метою підвищення якості освітнього процесу.

2) Використовувати елементи інтерактивного навчання при організації занять

1) Обов'язково під час аудиторних занять використовувати відео-, текстову та графічну інформацію.

*Завідувачка кафедри туризму
і готельно-ресторанного бізнесу
ННІ ЕММБ, проф.*

Наталія ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО

*Вчений секретар кафедри туризму
і готельно-ресторанного бізнесу
ННІ ЕММБ, доц.*

Лариса СТРИГУЛЬ